ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
នាយកដ្ឋានផែនការ ត្រួតពិនិត្យ តាយតម្លៃ និងស្រាវជ្រាវ

កំណត់ហេតុកិច្ចប្រជុំថ្នាក់ដឹកនាំ
អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ប្រចាំខែតុលា ឆ្នាំ២០២២

១. សេចក្តីផ្តើម

នៅថ្ងៃពុធ ៩កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស. ២៥៦៦ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី០២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២ ចាប់ពីម៉ោង ៩:០០នាទីព្រឹក អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំថ្នាក់ដឹកនាំប្រចាំខែតុលា ឆ្នាំ២០២២ ក្រោមអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី អៀង មូលី** ប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍។

កិច្ចប្រជុំនេះមានការអញ្ជើញចូលរួមពី ឯកឧត្តមអនុប្រធានប្រចាំការ ឯកឧត្តមអនុប្រធាន ឯកឧត្តមទីប្រឹក្សា នាយកខុទ្ទកាល័យ ឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ អគ្គលេខាធិការរង និងប្រធាននាយកដ្ឋានទាំងបួន។

កិច្ចប្រជុំដំណើរការតាមរបៀបវារៈដូចខាងក្រោម ៖

១) មតិបើកអង្គប្រជុំ និងបើកកម្មវិធីដោយ **ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី អៀង មូលី** ប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍។

២) បទបង្ហាញរបាយការណ៍ថ្នាក់ដឹកនាំដោយ **ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ឈឹម យិនដារ៉ែត** អគ្គលេខាធិការអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍។

៣) បទបង្ហាញស្តីពីក្របខណ្ឌនៃបទអន្តរាគមន៍សម្រាប់បញ្ចប់អេដស៍នៅកម្ពុជា បង្ហាញដោយ **ឯកឧត្តមវេជ្ជបណ្ឌិត ទា ផល** អនុប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍។

៤) អនុសាសន៍ណែនាំរបស់ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍។

២. ដំណើរការ និងមតិពិភាក្សានៃកិច្ចប្រជុំ

ជាកិច្ចចាប់ផ្តើម ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានបើកកិច្ចប្រជុំ និងមានមតិស្វាគមន៍ដល់ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រីទាំងអស់ ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំប្រចាំខែ ដោយផ្ទាល់ និងតាមប្រព័ន្ធនិមិត្ត និងអនុញ្ញាតដល់ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតអគ្គលេខាធិការ ធ្វើបទបង្ហាញពីរបាយការណ៍ប្រចាំខែតុលា ។

ក) ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ឈឹម ឃិនជារ៉ែត អគ្គលេខាធិការ បានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ពីសកម្មភាព និងលទ្ធផលនានា របស់ថ្នាក់ដឹកនាំ និងអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ។

នៅក្នុងបទបង្ហាញរបាយការណ៍ថ្នាក់ដឹកនាំ បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីសកម្មភាពដ៏មមាញឹករបស់ ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី ឯកឧត្តមអនុប្រធានប្រចាំការ ឯកឧត្តមអនុប្រធាន ក៏ដូចជាសកម្មភាព និងលទ្ធផលការងាររបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន និងផែនការសកម្មភាពបន្ទាប់ ដោយផ្តោតទៅលើការត្រៀមរៀបចំកិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី២ សន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ និងទិវាពិភពលោកប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ១ធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់ពីសកម្មភាពដ៏មមាញឹករបស់ ឯកឧត្តមក្នុងខែតុលា ក្នុងការចូលរួមសកម្មភាពអមដំណើរ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** នៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួនដែលទទួលរងគ្រោះដោយសារទឹកជំនន់កន្លងមក ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានបញ្ជាក់ពីការបង្រៀនដល់សិស្សបរទេសរបស់ **ឯកឧត្តម** នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ Distinguished Annual Foreign Policy Lecture ក្រោមប្រធានបទ Cambodian and Her Place in Regional Geopolitics ដែលសម្របសម្រួលដោយលោក Harish C. Mehta ។ លោក Harish C. Mehta គាត់ជាអ្នកសរសេរសៀវភៅស្តីពីបុរសខ្លាំងនៅកម្ពុជា **សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន**។ ជាទូទៅអ្នកដែលត្រូវបានអញ្ជើញចូលរួមឱ្យធ្វើបទបង្ហាញសុទ្ធតែជាអ្នកល្បីៗមកពីជុំវិញពិភពលោក ដែលមានបទពិសោធន៍ខាងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងការដឹកនាំ។ បទបង្ហាញរបស់ឯកឧត្តមប្រធានមានការចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងពីអ្នកចូលរួម ព្រោះបទបង្ហាញមានរយៈពេល៤០នាទី តែរយៈពេលសំណួរ និងចម្លើយមានរហូតដល់រយៈពេល៤០នាទីដែរ បើទោះបីជាគេបានអនុញ្ញាតតែរយៈពេល២០នាទីក៏ដោយ។ ឯកឧត្តមបានគូសបញ្ជាក់ពីចំណុច៤សំខាន់ដែលខ្មែរមានជាពិសេសជាងគេគឺ ១) នៅសតវត្សទី៧ នៅតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិច ប្រទេសខ្មែរជាប្រទេសដែលមានវិសាលភពធំជាងគេ ២) ដែនដីសុវណ្ណភូមិគឺជាប្រទេសខ្មែរ ដែលមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ក្នុងសិលាចារឹកនៅវត្តគីរីសាគរ ស្រុកបរសេដ្ឋ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ៣) អំបូរខ្មែរមានឈាមពិសេសគឺអេម៉ូក្លូប៊ីនអី ៤) ខ្មែរជាអ្នករកឃើញលេខសូន្យមុនគេ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ៦៨៣ ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់ពីការងារផ្តល់ប័ណ្ណសមធម៌ (ID Poor) ជាកិច្ចការសំខាន់ដែលយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ដោយបច្ចុប្បន្នមានចំនួនអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ប្រហែលតែ៦០០០នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលបានទទួលប័ណ្ណនេះ គឺមានប្រហែលតែ១០% ដោយមូលហេតុនៃការរក្សាការសម្ងាត់ (Confidentiality) ដែលបានរារាំងដល់ការទទួលបានប័ណ្ណនេះ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់ថាដោយសារផលប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ ១៩ ដែលបានធ្វើឱ្យកម្ពុជាលែងក្លាយជាប្រទេសស្ថិតនៅកម្រិតខ្ពស់ក្នុងការឆ្លើយតបអេដស៍តទៅទៀត ហើយដើម្បីឈានទៅជាប្រទេសស្ថិតនៅកម្រិតខ្ពស់ក្នុងការឆ្លើយតបអេដស៍វិញ យើងត្រូវតែខិតខំក្នុងកាត់បន្ថយការឆ្លងមេរោគថ្មីឱ្យ

បានជាអតិបរមា ដោយការបង្កើនសកម្មភាពការងារបង្ការមេរោគអេដស៍។ ទាក់ទងនឹងការងារខាងលើ **ឯកឧត្តម** បានគោរពស្នើទៅ **សម្តេចតេជោ** និងបានទទួលការយល់ព្រមក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយបញ្ចប់អេដស៍នៅឆ្នាំ២០២៥។ ចំពោះក្រុមការងារដែលត្រូវរៀបចំគោលនយោបាយបញ្ចប់អេដស៍នៅឆ្នាំ ២០២៥ ត្រូវមាន៖

- តំណាងអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ជាប្រធាន
- តំណាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ជាអនុប្រធាន
- តំណាងក្រសួងសុខាភិបាល ជាអនុប្រធាន
- តំណាងទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ជាអនុប្រធាន

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានប្រគល់ការងារដល់ ឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ ក្នុងការពិនិត្យមើលថា តើក្រសួង ស្ថាប័នណាខ្លះដែលត្រូវចូលជាសមាជិកក្រុមការងារនេះ ។ ចំពោះគោលនយោបាយនេះ ត្រូវតែបញ្ចប់ឱ្យបានមុនពេលបោះឆ្នោតតំណាងរាស្ត្រនៅឆ្នាំក២០២៣ ហើយក្រៅពីនេះ ត្រូវមានក្រុមស្នូលមួយទៀតដែលជាអ្នកលើកជាគោលគំនិត រៀបចំរបៀបវារៈ និងធ្វើសេចក្តីព្រាងឯកសារជាមុនសម្រាប់ការពិភាក្សា ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានប្រគល់ជូន ឯកឧត្តមវេជ្ជបណ្ឌិត ហោ ប៊ុនឡេង ជាអ្នកដឹកនាំក្រុមការងារស្នូលដោយសារតែគាត់ជាអ្នកមានគំនិតផ្តួចផ្តើមលើការងារនេះ ។

ខ) បទបង្ហាញរបស់ ឯកឧត្តម ឌា ផលា ស្តីពីក្របខណ្ឌនៃបទអន្តរាគមន៍សម្រាប់បញ្ចប់អេដស៍នៅកម្ពុជា៖

ឯកឧត្តមអនុប្រធាន បានគូសបញ្ជាក់ថា ការងារយើងគឺ ត្រូវបញ្ចប់អេដស៍ តែយើងនៅមានបញ្ហាខ្វះធនធាន ។ ដើម្បីសម្រេចការងារខាងលើបានត្រូវមានការជាប់ទាក់ទងនឹង ១) ការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ ២) ការសម្របសម្រួលយន្តការដែលមានស្រាប់របស់អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ដូចជា កិច្ចប្រជុំពេញអង្គ ក្រុមក្រុមប្រឹក្សាបច្ចេកទេស អ.ជ.ប.ជ.អ. ក្រុមការងារ GDJ-TWG on HIV ក្រុមការងារយុទ្ធសាស្ត្រទាំង៥ នៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិទូលំទូលាយ និងពហុវិស័យឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ ៣) ការងារត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលើការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិទូលំទូលាយ និងពហុវិស័យ ឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ ។

ចំពោះការកាត់បន្ថយករណីឆ្លងមេរោគអេដស៍ថ្មីពី១១០០នាក់/ឆ្នាំ មកត្រឹម ៣០០នាក់/ឆ្នាំ គឺយើងត្រូវស្វែងយល់ និងស្វែងរក ១) នៅតំបន់ណា? គឺនៅតំបន់៣យ៉ាង និងរាជធានីភ្នំពេញ ២)តើក្រុមណា? គឺក្រុមយុវវ័យ ជាបុរសរួមភេទជាមួយបុរស ៣) តើធ្វើដូចម្តេចរកឱ្យឃើញ ១.១០០ ករណីឆ្លងថ្មី? គឺប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ។ ក្រៅពីនេះគឺត្រូវរកឱ្យឃើញអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ដែលមិនទាន់បានដឹងពីស្ថានភាពរបស់ខ្លួនចំនួនជាង ១០.០០០នាក់ទៀត ។

ឯកឧត្តម ក៏បានគូសបញ្ជាក់ពីសារសំខាន់នៃការប្រើប្រាស់រូបមន្ត Problem Driven Iterative adaptation (PDIA) ក្នុងការសម្របខ្លួនបន្តបន្ទាប់សំដៅដោះស្រាយបញ្ហា។ ចំពោះវង្វង់ទាំងបី (Three Cycles: Authority, Acceptance, Ability) បើកាលណាយើងពង្រីងវង្វង់ទាំងបីនេះកាន់តែធំឡើង យើងកាន់តែពង្រីកបាននូវកន្លែងសម្រាប់ទទួលយកនូវការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងប្រព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

ចំពោះការងារបន្តដែលត្រូវធ្វើមាន៖

- ប្រព័ន្ធជាតិក្នុងការឆ្លើយតបមេរោគអេដស៍ និងជំងឺអេដស៍ នៅកម្ពុជា (Country System on HIV response: One coordination body, One country framework (NSP), One M&E Framework)
- ការរៀបចំក្រុមការងារ Sustainability Technical Working Group on HIV Response
- បន្តការងារ ID Poor, Midterm Review NSP on Health (NCHADS), ការងារឥស្សរជនឆ្នើមថ្នាក់ជាតិ (APLF-CRC)
- ការងារត្រូវរៀបចំ Investment Case, Optima, AEM/Spectrum, National Policy to ending AIDS)

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានគូសបញ្ជាក់បន្ថែមស្តីពីទ្រឹស្តីថ្មីដែល **ឯកឧត្តមអនុប្រធាន** បានបង្ហាញក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានេះ គឺត្រូវតែរៀនសូត្របន្ថែមទាំងអស់គ្នា តែចំណុចសំខាន់គឺការអនុវត្តទៅបាន ឬមិនបានគឺទៅតាមលទ្ធភាព និងសមត្ថភាពជាក់ស្តែង ហើយអគ្គលេខាធិការដ្ឋានត្រូវពិនិត្យសិក្សាមើលលើការងារនេះ។

ក) អនុសាសន៍ របស់ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍៖

បន្ថែមលើអនុសាសន៍ និងការប្រគល់ការងារដូចមានខាងលើ **ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី** បានបញ្ជាក់ពីតួនាទីរបស់លេខាធិការដ្ឋានប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ទាំងអស់ នៅតាមបណ្តាខេត្ត ត្រូវតែធ្វើការងារជាពហុវិស័យ ដោយផ្តោតលើការសម្រេចបានគោលដៅ ៩៥ ទី១។ ចំពោះគោលដៅ ៩៥ទី២ និង៩៥ទី៣ គឺដំណើរការបានល្អហើយដែលជាសកម្មភាពទទួលខុសត្រូវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលជាតិ NCHADS ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានប្រគល់ការងារដល់ **ឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ** ក្នុងការធ្វើការងារជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ លើការប្រើប្រាស់មូលនិធិសកល ថាតើរបៀបចំណាយនៅក្នុងមូលនិធិសកលអាច យកមកអនុវត្តសម្រាប់គម្រោងទីក្រុងពន្លឿនការឆ្លើយតបមេរោគអេដស៍ (FTC) ដែរឬទេ ?។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានមានប្រសាសន៍ថា សមត្ថភាពមន្ត្រីរបស់អាជ្ញាធរជាតិយើងមួយចំនួននៅមានកម្រិត ដែលត្រូវបង្កើនការរៀនសូត្រ និងលើកកម្ពស់ការយកចិត្តទុកដាក់លើការងារដោយការទទួលខុសត្រូវមួយកម្រិតទៀត។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានរំលឹកដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីអគ្គលេខាធិការដ្ឋានទាំងអស់ត្រូវពិនិត្យមើលថាតើនៅមានការងារអ្វីខ្លះទៀតដែលមិនទាន់បានបំពេញ និងត្រូវតាមដានឱ្យដាប់លាប់ ។

ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី បានឯកភាពជាគោលការណ៍ចំពោះរបៀបវារៈទាំង៣ សម្រាប់កិច្ចប្រជុំពេញអង្គ សន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ និងទិវាប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ១ធ្នូ ឆ្នាំ២០២២ ដោយត្រូវកែសម្រួលលើចំណុចប្រកាសហេតុ និងការគោរពទង់ជាតិ ។

អង្គប្រជុំ បានបញ្ចប់នៅវេលាម៉ោង ១១ និង៣០ នាទីព្រឹក នាថ្ងៃខែឆ្នាំដដែល។

ថ្ងៃសុក្រ ១១កើត ខែកក្តិក ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស. ២៥៦៦
ត្រូវនឹងថ្ងៃទី០៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២២

អ្នកធ្វើកំណត់ហេតុ

វេជ្ជ. ទេព ណារុង

បានពិនិត្យត្រឹមត្រូវ
អគ្គលេខាធិការ អ.ជ.ប.ជ.អ

បណ្ឌិត ឈឹម ឃិនដារ៉ែត

បានឃើញ និងឯកភាព
ប្រធានអង្គប្រជុំ
ទេសរដ្ឋមន្ត្រីប្រធាន អ.ជ.ប.ជ.អ

អៀង មូលី